

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (åttonde avdelningen)

den 31 maj 2018*

”Begäran om förhandsavgörande – Område med frihet, säkerhet och rättvisa –
Civilrättsligt samarbete – Förordning (EU) nr 1215/2012 – Domstols behörighet –
Särskilda behörighetsbestämmelser – Artikel 8 led 3 – Genkärsmål som grundar sig eller inte grundar
sig på samma avtal eller omständigheter som huvudkärålet”

I mål C-306/17,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Tatabányai
Törvényszék (domstol i Tatabánya, Ungern) genom beslut av den 17 maj 2017, som inkom till
domstolen den 26 maj 2017, i målet

Éva Nothartová

mot

Sámson József Boldizsár,

meddelar

DOMSTOLEN (åttonde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J. Malenovský samt domarna M. Safjan (referent) och D. Šváby,

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Portugals regering, genom L. Inez Fernandes, M. Figueiredo och P. Lacerda, samtliga i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom K. Talabér-Ritz och M. Heller, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

* Rättegångsspråk: ungerska.

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 8 led 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EUT L 351, 2012, s. 1).
- 2 Begäran avser ett mål mellan Éva Nothartová och Sámson József Boldizsár angående en påstådd kränkning av Éva Nothartovás rätt till bild och av hennes rätt till ett fonogram, i samband med vilken Sámson József Boldizsár har väckt genkärsmål.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 Det framgår av skäl 4 i förordning nr 1215/2012 att för att den inre marknaden ska fungera väl har förordningen som syfte att införa ”bestämmelser som gör reglerna om behörighetskonflikter på privaträttens område mer enhetliga, så att domar som meddelats i en medlemsstat kan erkännas och verkställas enkelt och snabbt”.
- 4 I skälen 15 och 16 i förordningen anges följande:
  - ”(15) Behörighetsbestämmelserna bör uppfylla kravet på förutsebarhet och bygga på den allmänna principen om svarandens hemvist. Det bör alltid kunna gå att bestämma vilken domstol som är behörig utifrån denna princip, utom i vissa bestämda fall när tvistens art eller hänsynen till parternas rätt att själva avtala om behörig domstol gör det berättigat att använda något annat kriterium om anknytning. I fråga om juridiska personer måste hemvisten kunna bestämmas på ett objektivt sätt så att de gemensamma reglerna blir överskådliga och behörighetskonflikter kan undvikas.
  - (16) Principen om att domstolen där svaranden har hemvist är behörig bör kompletteras med alternativa behörighetsgrunder i de fall där det finns en nära anknytning mellan domstolen och tvisteföremålet eller då detta krävs för att underlätta en korrekt rättskipning. Detta kriterium om nära anknytning bör säkerställa ökad rättssäkerhet och förhindra att svaranden kan stämmas i en domstol i en medlemsstat som han eller hon inte rimligen kunde förutse. Detta är viktigt, särskilt i tvister om utomobligatoriska förpliktelser som härrör från kränkningar av privatlivet eller personlighetskyddet, inbegripet förtal.”
- 5 Reglerna om domstols behörighet finns i kapitel II i förordningen.
- 6 Artikel 4.1, som finns i avsnitt 1, med rubriken ”Allmänna bestämmelser”, i kapitel II i förordningen har följande lydelse:

”Om inte annat föreskrivs i denna förordning, ska talan mot den som har hemvist i en medlemsstat väckas vid domstol i den medlemsstaten, oberoende av i vilken stat han eller hon har medborgarskap.”
- 7 I artikel 5.1 i förordning nr 1215/2012, som ingår i nämnda avsnitt 1, föreskrivs följande:

”Talan mot den som har hemvist i en medlemsstat får väckas vid domstol i en annan medlemsstat endast med stöd av bestämmelserna i avsnitten 2–7 i detta kapitel.”

- 8 Artikel 7 i förordningen ingår i avsnitt 2, med rubriken "Särskilda behörighetsbestämmelser", i kapitel II. I artikel 7 led 2 föreskrivs följande:

"Talan mot en person som har hemvist i en medlemsstat får väckas i en annan medlemsstat:

...

2. Om talan avser skadestånd utanför avtalsförhållanden, vid domstolen för den ort där skadan inträffade eller kan inträffa."
- 9 Enligt artikel 8 led 3 i denna förordning, som också ingår i avsnitt 2, "[kan] [t]alan mot en person som har hemvist i en medlemsstat ... även väckas ... [v]id genkärsmål som grundar sig på samma avtal eller omständigheter som huvudkärålet, vid den domstol där huvudkärålet är anhängigt".

Ungersk rätt

- 10 I 147 § första punkten i polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (lag nr III från år 1952 om civilprocess) föreskrivs följande:

"Fram till avslutandet av den förhandling som föregår meddelandet av dom i första instans kan svaranden väcka genkärsmål mot käranden, förutsatt att den rätt som genkärålet avser grundar sig på samma rättsförhållande som huvudkärålet eller har samband med detta, eller det är möjligt att göra en avräkning mellan det som yrkas i genkärålet och det som yrkas i huvudkärålet ..."

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

- 11 Éva Nothartová, som är slovakisk medborgare och har hemvist i Slovakien, väckte, vid den hänskjutande domstolen, Tatabányai Törvényszék (domstol i Tatabánya, Ungern) i enlighet med artikel 4.1 i förordning nr 1215/2012, talan mot Sámson József Boldizsár, som är ungersk medborgare och har hemvist i Ungern, om fastställande av att hennes rätt till bild och hennes rätt till ett fonogram kränkts. Käranden i det nationella målet hävdade att Sámson József Boldizsár utan hennes vetskap hade tagit foton och spelat in videos som han därefter integrerat i videos som spridits på internet, särskilt YouTubes webbplats.
- 12 Svaranden i det nationella målet väckte vid den hänskjutande domstolen genkärsmål om skadestånd. Genkärålet grundades på, för det första, att huvudkärålet verkade hämmande på spridningen av svarandens intellektuella verk på YouTubes webbplats, för det andra, att käranden i det nationella målet avsåg svaranden men felaktigt använde sig av hans fars namn, vilket utgjorde en kränkning av hans rätt till ett namn samt rätten till respekt för avlidna personers minne och, för det tredje, att käranden hänvisade till registreringsnumret för svarandens fordon och därmed kränkte "personlighetsskyddet för fordonet".
- 13 Enligt den hänskjutande domstolen grundar sig inte det kärsmål som väckts av svaranden i det nationella målet på samma omständigheter som huvudkärålet, i den mening som avses i artikel 8 led 3 i förordning nr 1215/2012.
- 14 Den hänskjutande domstolen anser följaktligen att den skulle sakna behörighet att pröva det genkärsmål som svaranden väckt, om endast artikel 8 led 3 i förordning nr 1215/2012 var tillämplig på genkärsmål, eftersom svarandens kärsmål inte grundar sig på samma omständigheter som huvudkärålet.

- 15 Även om artikel 8 led 3 i förordning nr 1215/2012 endast avser genkärsmål som grundar sig på samma avtal eller omständigheter som huvudkärålet, anser sig den hänskjutande domstolen likväl vara behörig att pröva det genkärsmål som svaranden väckt, enligt artikel 7 led 2 i förordningen.
- 16 Mot denna bakgrund beslutade Tatabányai Törvényszék (domstol i Tatabánya) att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till domstolen:

”Om ett genkärsmål grundar sig på andra avtal eller omständigheter än huvudkärålet,

- a) är då endast artikel 8 led 3 i förordning [nr 1215/2012] tillämplig vid bedömningen av domstols behörighet att pröva genkärålet, med tanke på att endast denna bestämmelse behandlar genkärsmål, eller
- b) hänför sig artikel 8 led 3 i förordning nr 1215/2012 endast till genkärsmål som grundar sig på samma avtal eller omständigheter som huvudkärålet, så att bestämmelsen inte är tillämplig på ett genkärsmål som inte grundar sig på samma avtal eller omständigheter som huvudkärålet, och andra behörighetsbestämmelser i förordning nr 1215/2012 kan tillämpas för att fastställa att den domstol som är behörig att pröva huvudkärålet även är behörig att pröva genkärålet?”

Tolkningsfrågan

- 17 Den hänskjutande domstolen har ställt frågan, som består av två delar som ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 8 led 3 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas på så sätt att den ska tillämpas, med uteslutande av alla andra särskilda behörighetsbestämmelser i förordningen, i en situation där svaranden, vid den domstol som är behörig att pröva ett påstående om att kärandens personlighetsskydd kränkts på grund av att det tagits foton och spelats in videos utan kärandens vetskap, väcker genkärsmål om skadestånd utanför avtalsförhållanden, bland annat för begränsningen av svarandens intellektuella verk vilket kärålet avser.
- 18 Tribunalen erinrar inledningsvis om att eftersom artiklarna 7 led 2 och 8 led 3 i förordning nr 1215/2012 i allt väsentligt har samma lydelse som artiklarna 5 led 3 respektive 6 led 3 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1), gäller domstolens tolkning av bestämmelserna i sistnämnda förordning och, dessförinnan, av konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 299, 1972, s. 32; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 30), i dess lydelse enligt senare konventioner om nya medlemsstaters tillträde till denna konvention, även för motsvarande bestämmelser i förordning nr 1215/2012 (se, analogt, dom av den 15 juni 2017, Kareda, C-249/16, EU:C:2017:472, punkt 27, dom av den 17 oktober 2017, Bolagsupplysningen och Ilsjan, C-194/16, EU:C:2017:766, punkt 24, och dom av den 31 januari 2018, Hofsoe, C-106/17, EU:C:2018:50, punkt 36).
- 19 Enligt artikel 4.1 i förordning nr 1215/2012 ska talan mot den som har hemvist i en medlemsstat väckas vid domstol i den medlemsstaten. Undantag från denna allmänna behörighetsregel i artikel 5.1 i nämnda förordning föreskrivs i avsnitten 2–7 i kapitel II i förordningen.
- 20 Det framgår av skäl 16 i förordning nr 1215/2012 att principen om att domstolen där svaranden har hemvist är behörig ska kompletteras med alternativa behörighetsgrunder i de fall där det finns en nära anknytning mellan domstolen och tvisteföremålet eller då detta krävs för att underlätta en korrekt rättskipning.

- 21 Med hänsyn till intresset av att undvika att motstridiga rättsliga avgöranden meddelas ger artikel 8 led 3 i förordning nr 1215/2012 således svaranden en möjlighet att väcka genkärsmål som grundar sig på samma avtal eller omständigheter som huvudkärsmålet, vid den domstol där huvudkärsmålet är anhängigt.
- 22 Det är med hänsyn till intresset av en god rättskipning som den särskilda behörighetsregeln för genkärsmål gör det möjligt för parter att i ett och samma förfarande vid samma domstol utverka ett avgörande av samtliga ömsesidiga anspråk som har samma ursprung. På så sätt undviks onödiga och flertaliga förfaranden (dom av den 12 oktober 2016, Kostanjevec, C-185/15, EU:C:2016:763, punkt 37).
- 23 Det ankommer enligt detta mål, i en situation där ett eller flera anspråk görs gällande i ett genkärsmål, på den anhängiggjorda domstolen att bedöma i vilken mån dessa anspråk har samma ursprung som huvudkärsmålet, och huruvida de därmed omfattas av artikel 8 led 3 i förordning nr 1215/2012.
- 24 Den nationella domstolen ska, under de omständigheter som är aktuella i det nationella målet, i detta syfte särskilt kontrollera om prövningen av genkärsmålet om skadestånd på grund av att kändanden begränsar svarandens intellektuella verk inte kräver att den bedömer huruvida de omständigheter som kändanden grundar sina anspråk på är legitima. Det intellektuella verk vars användning svaranden anser har försvarats motsvaras nämligen av det som kändanden anser har orsakat kränkningen av hennes rätt till bild.
- 25 Om en sådan bedömning behövs ska artikel 8 led 3 i förordning nr 1215/2012 tolkas så, att nämnda domstol är behörig att pröva det genkärsmål som väckts av svaranden i det nationella målet.
- 26 Det ska dock noteras att den särskilda behörighetsregeln i artikel 8 led 3 i förordning nr 1215/2012 inte är exklusiv i förhållande till andra behörighetsbestämmelser i förordningen. Förstnämnda regel är fakultativ inte endast i förhållande till den allmänna behörighetsregeln i artikel 4.1 i förordningen, som tillämpas i det nationella målet, utan även i förhållande till förordningens övriga särskilda behörighetsbestämmelser.
- 27 Såsom Europeiska kommissionen har anfört i sina skriftliga yttranden följer de särskilda behörighetsbestämmelsernas icke-exklusiva och fakultativa karaktär inte endast av målen med och systematiken i förordning nr 1215/2012, utan även av själva lydelsen av artikel 8 led 3 i förordningen, i vilken det anges att talan mot en person "kan även" väckas enligt denna bestämmelse, och inte att så utslutande ska ske.
- 28 Det följer dessutom av fast rättspraxis om konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, i dess ändrade lydelse, och förordning 44/2001, en praxis som även är relevant i samband med förordning nr 1215/2012, att denna förordning inte har som mål att göra medlemsstaternas processuella regler mer enhetliga, utan att reglera domstolarnas behörighet att lösa privaträttsliga tvister i relationerna mellan dessa stater och att underlätta verkställigheten av domstolsavgöranden (dom av den 17 november 2011, Hypoteční banka, C-327/10, EU:C:2011:745, punkt 37). Eftersom denna förordning inte föreskriver under vilka villkor en domstol, efter det att dess internationella behörighet fastställts enligt förordningen, kan eller ska pröva flera ansökningar mellan samma parter, omfattas dessa villkor i princip av medlemsstaternas processuella autonomi (se, analogt, dom av den 15 mars 2012, G, C-292/10, EU:C:2012:142, punkt 45).
- 29 Av det ovan anförda följer att den fråga som har ställts ska besvaras enligt följande. Artikel 8 led 3 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas på så sätt att den är tillämplig, utan exklusivitet, i en situation där svaranden, vid den domstol som är behörig att pröva ett påstående om att kändandens personlighetsskydd kränkts på grund av att det tagits foton och spelats in videos utan kändandens vetskap, väcker genkärsmål om skadestånd utanför avtalsförhållanden, bland annat för begränsningen

av svarandens intellektuella verk vilket käromålet avser, om prövningen av genkärålet kräver att nämnda domstol bedömer huruvida de omständigheter som kändanden grundar sina anspråk på är legitima.

Rättegångskostnader

- 30 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (åttonde avdelningen) följande:

Artikel 8 led 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ska tolkas på så sätt att den är tillämplig, utan exklusivitet, i en situation där svaranden, vid den domstol som är behörig att pröva ett påstående om att kändandens personlighetsskydd kränkts på grund av att det tagits foton och spelats in videos utan kändandens vetskap, väcker genkärsmål om skadestånd utanför avtalsförhållanden, bland annat för begränsningen av svarandens intellektuella verk vilket käromålet avser, om prövningen av genkärålet kräver att nämnda domstol bedömer huruvida de omständigheter som kändanden grundar sina anspråk på är legitima.

Underskrifter